

Koplopers in DCTV reageren op sectorplan 'Op weg naar een circulaire keten'

“Een stap in de goede richting, maar het kan en moet sneller”

De organisaties die samenwerken in de Dutch Circular Textile Valley (DCTV) zijn positief over de ambitie van het sectorplan van de brancheverenigingen in textiel en kleding om toe te werken naar een circulaire keten. Wel zou de DCTV graag de lat hoger willen leggen en een sneller tijdsplan zien. In deze reactie gaan de DCTV-partijen in op wat positief is en waar nog winst te behalen is.

1. Wat staat er in het sectorplan 'Op weg naar een circulaire keten'?

VGT, Modint en InRetail, de drie brancheverenigingen in textiel en kleding, hebben in oktober hun sectorplan 'Op weg naar een circulaire keten' gepresenteerd aan staatssecretaris Van Veldhoven van Infrastructuur & Waterstaat. Aanleiding hiervoor was de vraag van dit ministerie aan de sector om te komen tot een concreet plan hoe kleding- en textielproducenten hun verantwoordelijkheid kunnen nemen richting een circulaire economie.

In het plan worden twaalf uitgangspunten uiteengezet hoe de transitie van een lineaire naar een circulaire textielsector versneld kan plaatsvinden. Zo dient de internationale productieketen betrokken te worden, is het belangrijk om te werken vanuit MKB-perspectief, moet de inzameling worden hervormd en worden randvoorwaarden beschreven voor de invoering van eventuele 'uitgebreide producentenverantwoordelijkheid' (UPV).

De sector wil een integrale benadering van zowel circulaire doelstellingen als goede (sociale) productieomstandigheden zoals nagestreefd in het Convenant Duurzame Kleding en Textiel. Deze twee pijlers moeten uiteindelijk uitmonden in een 'Nederlands Duurzaam Textiel Pact' in 2020. Om dit pact te financieren en circulaire innovaties in de sector te versnellen wil de sector een 'transitiebijdrage' invoeren op kleding.

Het streven is dat de sector in 2050 voor 100% is overgegaan op het gebruik van circulaire en duurzame materialen, geproduceerd onder goede productieomstandigheden. Daarmee sluit het sectorplan aan bij de ambitie van de Rijksoverheid om in 2050 een 100% circulaire economie te zijn. In 2030 streeft de sector naar 20% gebruik van circulaire materialen.

De sector beschrijft vervolgens vier grote uitdagingen die overwonnen moeten worden, inclusief een bijbehorende strategie en planning. De genoemde uitdagingen zijn: meer kennisoverdracht in de keten, betere beschikbaarheid van circulaire materialen en technieken, wegnemen van belemmerende wet- en regelgeving en aanpassing van het huidige business- en verdienmodel.

2. DCTV is positief over de ambitie

De DCTV is over het algemeen positief over de ambitie van het sectorplan en de daarin gevraagde aandacht voor de circulaire economie, alsook met de bereidheid om UPV-maatregelen in te voeren.

Met name de gedachte van een 'transitiebijdrage' op kleding waarmee een fonds wordt gevuld ten behoeve van de twee bovengenoemde pijlers, wordt als zeer wenselijk gezien om de omslag naar een circulaire economie te maken.

Wat de DCTV ook aanspreekt is de gedachte om zowel het Convenant Duurzame Kleding en Textiel als de DCTV te combineren en hierin alle duurzaamheidsthema's te verenigen, inclusief de sociale aspecten in de keten. De DCTV is namelijk van mening dat een volledig doorgevoerd circulair businessmodel een intrinsiek sociaal en inclusief karakter heeft. Het sluiten van de keten vraagt structurele samenwerking en traceerbaarheid waardoor de anonimiteit uit de keten verdwijnt. Dat heeft een positieve impact op de sociale (keten)aspecten die nu binnen het convenant worden aangepakt. De DCTV zal het komende jaar actief verkennen hoe we met het convenant kunnen samenwerken.

Het sectorplan constateert dat het huidige lineaire businessmodel onder druk staat en eindig is. De sector verwijst daarbij naar rapporten hierover zoals 'Retail Richting 2030' waarin wordt voorspeld dat consumenten steeds duurzamer zullen inkopen en het 'Lineair Risk Report' van KPMG waarin de risico's staan beschreven voor bedrijven die vasthouden aan een 'take-make-waste' benadering. DCTV ondersteunt deze analyse en ziet dat het systeem van *fast fashion* – in de zin van: snel, veel en goedkoop – op termijn niet langer 'volhoudbaar' is en parallellen vertoont met andere productiesectoren die onder druk staan zoals de intensieve landbouw. De DCTV wil weg bewegen van de ongewenste praktijken van overproductie en -consumptie in de kleding- en textielsector en van de neerwaartse druk op prijs-kwaliteitverhouding.

De DCTV deelt de visie van de sector dat niet alleen het businessmodel met betrekking tot de productie en retail onder druk staat maar ook die van de inzamel- en sorteerbranche. Ook dat verdienmodel staat op gespannen voet met de transitie naar circulair en dient hervormd te worden.

3. Aanbevelingen om te versnellen

Naast de positieve punten die de DCTV in het sectorplan ziet, zouden de DCTV-partijen de lat hoger willen leggen op de volgende punten:

Het moet allemaal veel sneller, willen we onze koppositie behouden

Het komen tot een volledig circulaire economie in 2050 is te ver weg, zeker tegen de achtergrond dat de 'volhoudbaarheid' van het huidige businessmodel nu al onder druk staat. Ook het geformuleerde tussendoel van 20% in 2030 ligt nu al binnen handbereik. Zo zijn koplopers in denim zich al aan het opmaken voor een 20% doelstelling van post-consumer materiaal in jeans. De ambities van grote internationale ketens, zoals Adidas (in 2024 100% gerecycled polyester in alle producten), H&M en Zara (100% organisch of gerecycled materiaal voor 2030) en Patagonia (hernieuwbaar of gerecycled materiaal in 2025) liggen een stuk hoger dan die van het sectorplan. Binnen de DCTV leeft de zorg of Nederland op basis van dit sectorplan zich kan positioneren als internationaal koploper. Daarvoor is een stevigere inzet nodig op gebied van wetgeving en stimulerende maatregelen vanuit de overheid. Wanneer Nederland niet tijdig aanhaakt bij internationale innovatie (bijvoorbeeld op het gebied van recycling), zal het niet lukken om koploper te worden en te blijven. Het sectorplan heeft een nationale agenda, maar kan niet geïsoleerd zijn van de wereldwijde plannen met betrekking tot de transitie naar circulaire kleding en textiel.

Maak de producentenverantwoordelijkheid snel concreter

De DCTV onderstreept de noodzaak voor een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV), zoals onder andere uitgewerkt in het rapport '[Circular Fashion Advocacy](#)' van de Europese federatie

Ecopreneur.eu. Maar de uitwerking ervan in het sectorplan roept nog wel vragen op. De sector pleit voor een vrijwillige producentenbijdrage om collectieve middelen op te halen die ingezet kunnen worden voor het realiseren van de circulaire transitie. De DCTV stelt vraagtekens bij wat precies wordt bedoeld met 'vrijwillig'. De DCTV gaat ervan uit dat hier de vrijwilligheid wordt bedoeld van de sector om over te gaan tot een 'transitieheffing' die vervolgens door de overheid als algemeen bindend wordt verklaard op alle textiel die op de Nederlandse eindgebruikersmarkt wordt afgezet. De mogelijkheden van een integrale UPV-mix waarin de retourstroom van kleding wordt meegenomen, een heffing op kleding en de bestuursstructuur van een dergelijk fonds moet beter worden uitgewerkt en onderbouwd. De DCTV stelt voor om hierin de expertise van partijen zoals Ecopreneur en de UPV-ervaringen in andere landen met kleding nadrukkelijk mee te nemen, alsook de ervaringen met andere UPV-sectoren in Nederland.

Begin met subsectoren die er al klaar voor zijn

In het sectorplan wordt specifiek de bedrijfskledingsector genoemd die – vergeleken met de consumentenmode – voorop gaat in de transitie naar een circulaire economie. Er wordt gesteld dat deze subsector meer regie heeft op zowel de productie- als de gebruiksfase van kleding. Hierin ligt in de ogen van de DCTV impliciet een groot deel van de oplossing besloten voor de aanbieders van consumentenkleding. In de modesector hebben enkele denim- en sportkledingmerken hun keten al (deels) opgelijnd voor circulaire productie. De DCTV stelt voor om een UPV-systeem voor bedrijfskleding, denim en sportkleding als eerste uit te werken en koplopers te belonen voor aantoonbaar duurzame en circulaire producten.

Maak vaart met de hervorming rondom de inzamelstructuur van kleding en textiel

Het sectorplan stelt dat de huidige inzamelstructuur van kleding en textiel hervormd dient te worden, maar de manier waarop is onvoldoende uitgewerkt. Omdat het goed organiseren van een schone en gesorteerde retourstroom essentieel is in een circulair systeem, zou de DCTV graag zien dat de vele vragen rondom deze logistiek snel worden opgelost: hoe kan de inzameling en sortering het beste worden georganiseerd? Welk retoursysteem is het beste? Hoe werken 'kleding as a service' en andere circulaire businessmodellen? Hoe effectief en wenselijk is 'statiegeld' op kleding, waardoor textiel waarde behoudt en niet wordt weggegooid? Zeker omdat het sectorplan erkent dat consumenten zonder financiële stimulans te weinig afgedankt textiel inleveren en dat een voorlichtingscampagne of kledinglabel alleen niet afdoende is, moeten dit soort vragen beantwoord worden. De DCTV stelt voor om hier gedegen onderzoek naar te doen en de inzameling die nu sterk gefragmenteerd is te harmoniseren tot een eenduidig landelijk systeem dat leidt tot schone en goed gesorteerde textielstromen en deze geschikt te maken voor recycling. Om dit concreet te maken zal de DCTV komend jaar de belangrijkste onderzoeksvragen en knelpunten agenderen.

Bereid de sector beter voor op de eindigheid van het huidige businessmodel

De DCTV begrijpt dat de middenmoot van de sector tijd nodig heeft voor de transitie van het oude 'fast fashion'-model naar een circulaire textielketen. Maar de DCTV vindt ook dat de urgentie hiervan en de risico's van het 'niet meekomen' explicieter gecommuniceerd mogen worden naar de achterban van de brancheverenigingen. De in het sectorplan aangehaalde rapporten Retail 2030 en het KPMG Risk Report worden nu in de marge genoemd. Er zijn echter meer rapporten die de mate van urgentie benadrukken voor verandering, zoals de prijsontwikkeling van schaarser wordende grondstoffen als katoen. Het is de taak van de sector om tijdig de achterban te informeren over internationale ontwikkelingen in binnen- en buitenland die de overgang maken naar een circulair verdienmodel. Met name startups, maar ook grote bedrijven binnen de retail, zijn aan het experimenteren. Om niet achter te blijven zal de sector moeten meebewegen met de markt en de vraag helpen beantwoorden hoe je een circulair verdienmodel commercieel interessant maakt.

Daarvoor moet circulariteit op de strategische agenda staan vanuit de sector en moeten middelen beschikbaar worden gesteld. De aanbeveling van de DCTV is om daar de circulaire koplopers bij te betrekken en hun pionierswerk te belonen via een UPV-systeem. De DCTV heeft toegang tot zowel de gevestigde bedrijven als de innovators en zal deze partijen aan elkaar verbinden.

4. Dutch Circular Textile Valley: versneller en kennisinstituut

De samenwerkende organisaties en kennisnetwerken in de DCTV kijken ernaar uit om met de sector en de Rijksoverheid te werken aan de vele uitdagingen om te groeien naar een circulaire economie, met voldoende circulair aanbod, van goede kwaliteit en voor een concurrerende prijs. Hiervoor is kennisdeling en samenwerking, tussen subsectoren en cross-sectoraal cruciaal. De DCTV stelt dit zichzelf ten doel en is daartoe opgezet als versneller en kennisinstituut. Om de bestaande samenwerking tussen de DCTV en de kleding- en textielsector voort te zetten, pleit de DCTV voor intensivering en continuering van deze samenwerking.

Voor de omslag naar nieuwe businessmodellen in een sterk concurrerend internationaal speelveld is ook de Rijksoverheid nodig. Het vraagt fundamentele aanpassingen die niet altijd op basis van vrijwilligheid mogelijk zijn. Daar horen UPV-maatregelen bij die door de overheid algemeen bindend verklaard moeten worden voor de gehele sector. Daarnaast moet het Maatschappelijk Verantwoord Inkoopbeleid van de verschillende overheden in Nederland doorgezet en aangescherpt worden, alsook investeren in kennis en onderwijs om nieuwe professionals op te leiden en vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn om de transitie mogelijk te maken naar een circulaire keten. Ten slotte kijken de organisaties in de DCTV uit naar het beleidsprogramma rondom textiel vanuit de Rijksoverheid, zoals aangekondigd in een recente Kamerbrief over dit thema.

De Dutch Circular Textile Valley is onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie en bestaat uit Fashion for Good, Circle Economy, ABN Amro, MVO Nederland, Het Groene Brein en Modint.